

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Medvlla Theologiæ Moralis

Busenbaum, Hermann

Monasterii Westphaliæ

Dub. IV. Quid sentiendum de furtis domesticorum, vel amicorum?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40957

non esse mortale, ut docet *Less. Tann. &c.* contra *Suar. Vasq. v. Bon. l. c.*

DUBIUM IV.

Quid sentiendum de furtis domesticorum, vel amicorum?

Resp. Licet verè furtum sit, si uxor, liberi, amici, servi, patrifamilias invito, quid auferant, plerumque tamen major quantitas requiritur, ut sit mortale, cum plerumque hic dominus, aut non rationabiliter invito, aut saltem minus invito sit, ut ab his, quam ab aliis auferatur. Vel etsi valde invito sit; sæpè tamen id fiat, non tam ratione rei acceptæ, quàm modi accipiendi clam; aut ratione finis, ob quem accipitur, v. g. ad ludendum, potandum, &c. v. *Cajet. V. Furtum, Less. l. c. 12. n. 76.* Unde resolves.

I. Uxor graviter peccat, si notabilem summam accipiat invito marito, etiam ex dote, vel bonis communibus, quia licet media pars ad eam spectet, maritus tamen habet usum fructum illius partis, ideoq; teneretur ad restitutionem *Trul. l. 7. c. 6. d. 8. n. 7. &c.*

II. Similiter peccat graviter maritus contra iustitiam, cum obligatione restituendi, si aliquid notabile uxori surripiat absque eius consensu, ex bonis ipsius paraphernalibus, vel aliis propriis, si quidem libera eorum administratio ipsimet uxori competat; quia par est ratio mariti & uxoris, quoad bona propria. v. *Villalob. tom. 2. t. 13. Trul. l. 6. c. 1. d. 9.*

III.

III Uxor potest dare eleemosynam & mune-
ra, secundum consuetudinem aliarum mulierum
istius loci & conditionis, etiamsi maritus eleemo-
synas omnes illi prohibeat: quia consuetudo hoc
jus ei tribuit, quo maritus eam privare non po-
test. *Ibidem num 3. Dian. p. 1. s. 3. R. 23. & p. 5. t. 8.*
R. 34. ubi cum Molin. & 10. aliis docet, posse
eam nescio marito dare vigesimam partem an-
nuicensus vel lucri, eò quòd hoc pertineat ad
decentiam status, & maritus irrationabiliter sit in-
vitus. Hinc etiam potest cum Abigail modera-
tas eleemosynas dare, ut mariti conversionem
impetret, vel ne Deus illum puniat, *Vasq. Bon.*
Regin. & alii 10. contra Còd. & c. v. Dia. p. 2. l.
16. R. 23. & p. 5. t. 8. R. 34.

III, Uxor potest bona expendere, marito ab-
sente vel fatuo: quia tunc ad illam spectat, admi-
nistratio domus. Item quæ acquirit sua indu-
stria, item paraphernalia, hoc est, bona, quæ præ-
ter dotem marito allatam, sibi reservavit, *Trul. l. c.*
& ceteri communiter.

IV. Non peccat uxor, subducendo aliqua, vel
compensationis causa, si vir sit prodigus, quia is
tunc facit uxori injuriam, partem ipsius profun-
dendo: vel pro victu, vestibus, cæterisque sibi vel
familie necessariis, quæ mariti sæpe intelligunt,
& frustra ab illis peterentur. *Bon. Trul. l. c.*

V. Uxor, si ejus pater, mater, vel proles ex alio
matrimonio sit pauper, ita ut miserè secundum
statum suum vivat, & maritus eis noluit succur-
rere, potest ex bonis suis propriis, vel etiam ex
communibus; (dummodò post mortem viri

I.

omnia

omnia computet in sua parte) eis subvenire quia jure naturæ tenetur eos alere , & maritus in id consentire. *Nov. Palaus. Less. l. 2. c. 12. d. 14. Dia. p. 5. t. 8. R. 34.* ubi illam potestatem extendit ad fratres & sorores, quod etiam *Less. l. c. & Trul. l. 6. c. 1. d. 9* judicant probabile.

VI. Filius peccat graviter, invitis parentibus notabilem summam accipiens, qualis non semper est, secundum *Less. c. 12.* si filius patri prædiviti duos vel tres, imo secundum *Sanch.* quinque vel sex aureos furetur, eò quòd parens sit minus invitus, & filius sit aliquid patris. Unde non tenebitur ad restitutionem, nisi fortè cohæredibus graviter noceat.

VII. Si filius notabilem summam expendat in res turpes, aut vanas, contra voluntatem parentum, ex pecunia sibi suppeditata ad usus honestos, putat *Lass. c. 12. dub. 13.* cum peccare mortaliter, etsi excuset è restitutione, si pater rogatus facile condonaturus putetur.

VIII. Si filius, v. g. mercatoris, vel cautionis administrat bona parentis, potest à patre exigere salariam, quantum dare deberet extraneo : & si id impetrare non possit, vel exigere non audeat, potest clam accipere. Ita probabiliter *Laym. l. 3. f. 5. t. 4. c. 8. Dian. p. 4. t. 4. R. 66,*

IX. Etsi famuli in esculentis , & poculentis, quæ domo exportant, aut divendunt, graviter peccent, quæ tamen ipsi domo consumunt, in iis facilius (uti & Religiosi) excusantur ; cum in his dominus, aut Prælatus sæpè tantum sit invitus quoad modum accipiendi clam, non quoad rem,
Quod

Quod tamen timeri posset, si extraordinaria acciperentur, *Laym. Escob. & Less. l. 2. ca. 14. d. 8. num. 48.* Ubi docet quod furta minima famulorum ex comestilibus, quæ claudi non solent, non coalescant, si non ad vendendum, sed comedendum tantum accipiantur.

X. Cum à gravi peccato furtum domesticum non potest excusari, tunc uxor tenetur restituere ex paraphernis, filius ex castrensibus, vel quasi, vel si ea non habet, post mortem patris afferre in divisionem hæreditatis, (si quantitas rei ablata sit valde magna, nec pater restitutionem tacite vel expresse dimiserit.) Famuli verò, si sine magna difficultate restituere non possint, jubeantur compensare officiis & obsequiis extraordinariis, quantum possunt, *Laym. l. 3. tr. 5. part. 3. c. 2.*

CAPUT. II.

DE RESTITUTIONE.

DVBIVM. I.

Quid sit Restitutio, & qui teneantur ad eam.

Resp I. Restitutio est actus justitiæ ad salutem necessarius, necessitate præcepti, quo reparatur damnum proximo illatum per injuriam, ita ut radix restitutionis non sit quævis læsio proximi, v.g. contra charitatem, &c. in quibus non habet jus quod violetur, sed ea tantum, quæ est contra justitiam, in qua proprie injuria infertur, hoc est,

L 2. læditur